

การศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

จุฑาลักษณ์ พิมพร *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 196 คน โดยใช้ตารางเครจซี่ และ มอร์แกน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยค่าที (t-test) แบบอิสระ ส่วนที่จำแนกตามขนาดโรงเรียน วิเคราะห์โดยค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

ครูมีความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.24) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.38) ด้านอินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.51) และด้านคอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.35) ตามลำดับ

ครูที่มีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ

ความพึงพอใจของครู การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีบทบาทในการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก ซึ่งจะต้องเรียนรู้และเข้าใจให้ทันยุคสมัย ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้หลากหลายทั่วทุกที่และง่ายขึ้น ดังนั้นทางสถานศึกษาจึงต้องมีความเข้าใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาบุคลากรและการจัดการเรียนการสอนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในชั้นเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้แก่นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต และการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการระบบอีเลิร์นนิ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา 12 ข้อ มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อ 3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาและการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษา และข้อ 8 ปฏิบัติการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหลักการเรียนด้วยตนเอง หลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆอย่างทั่วถึง

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา 3 ด้าน คือด้านข้อมูลและสารสนเทศ ด้านอินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสาร และด้านคอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 414 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง จำนวน 196 คน โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยการใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ และ ขนาดโรงเรียน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ ด้านข้อมูลและการสื่อสาร ด้านอินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสาร และด้านคอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และ และขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีความพึงพอใจ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และ ขนาดโรงเรียน โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ(Percentage)
2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้านและภาพรวม นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา โดยจำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยค่าที (t-test) แบบอิสระ ส่วนจำแนกตามขนาดโรงเรียน วิเคราะห์โดยค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way analysis of variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe' Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 196 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีจำนวนนักเรียน 1- 120 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.80 รองลงมาได้แก่ ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 และ ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียน 300 คนขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 27.00 ตามลำดับ
2. ความความคิดเห็นของครูที่มีความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ครูมีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.24) โดยที่ ด้านข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.38) ด้านอินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.51) และด้านคอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.35)
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่เพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05
4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญจะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเท่ากัน โดยมีความคิดเห็นในด้านอินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสารมากที่สุด รองลงมาคือด้านข้อมูลและสารสนเทศและ อันดับสุดท้ายคือ ด้านคอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอนซึ่งอภิปรายในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านอินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสาร โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีเจ้าหน้าที่ที่สามารถตอบหรือแก้ไขจากการใช้งาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่สุดในการบริหารงานหรือปฏิบัติงาน ถ้าวางแผนดีมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายอย่างชัดเจน การดำเนินงานก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ เสรณี มรกต คันโซ (2550) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนสอศพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ใน การจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนสอศพิทยาคม ได้มีการแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อดูแลระบบเครือข่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการตรวจสอบเครื่องคอมพิวเตอร์ และข้อบกพร่องของระบบเครือข่าย มีการประมวลผลข้อมูล สารสนเทศด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทุกครั้ง ก่อน นำไปใช้ มีเจ้าหน้าที่ประจำ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ด้านที่ 2 ด้านข้อมูลและสารสนเทศ โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดเก็บข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญที่ทางโรงเรียนให้ความสำคัญกับการสืบค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับบุคลากรในโรงเรียน และเป็นกระบวนการที่ทุกโรงเรียนจะต้องปฏิบัติเพื่อ โรงเรียนมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานของการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทนันท ป้อมวัน (2550) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 พบแนวทางการแก้ไขสภาพ ปัญหา การใช้วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ และเทคนิควิธีการ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาปฏิบัติงานทางการศึกษาของโรงเรียนในฝัน

ด้านที่ 3 ด้านคอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สร้างสื่อการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ครูสายผู้สอนทุกคน จะต้องปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สนองตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมวุฒิ สืบสม (2555) ได้ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารระบบสารสนเทศนั้นทั้งเพศชาย และเพศหญิงจะต้องมีการเรียนรู้และทักษะการพัฒนา มีความสนใจ เข้าใจเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในการจัดการ สารสนเทศต่อการบริหารงานด้านต่างๆที่นำมาใช้ในการทำงานและกระบวนการเรียนการสอนในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นครูที่มีเพศแตกต่างกันจึงมีความพึงพอใจต่อการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้อง กับงานวิจัยของสมเกียรติ สมคิด (2550) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดระบบสารสนเทศใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีพบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดระบบ สารสนเทศใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจ ระหว่างครูชายกับครูหญิงต่อการจัดระบบสารสนเทศใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรพัฒนาและส่งเสริมงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากยิ่งขึ้น
2. ด้านข้อมูลและสารสนเทศโรงเรียนควรมีการนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงพัฒนางานอย่างจริงจัง และจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูล ระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. ด้านอินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสาร โรงเรียนควรจัดให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อจำนวนบุคลากร อาคารสถานที่ และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานในการใช้งานอย่างต่อเนื่อง
4. ด้านคอมพิวเตอร์กับการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารควรให้การสนับสนุนให้มีการอบรมหรือส่งเสริมให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองนำประสบการณ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ควรทำการวิจัยในแนวเดิม แต่เปลี่ยนรูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต หรือใช้หลากหลายรูปแบบร่วมกัน และควรใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กว้างมากขึ้น และมีระยะเวลาที่เพียงพอต่อการวิจัย